

SOM OBEŤOU TRESTNÉHO ČINU

**ČO MÁM ROBIŤ? AKÉ SÚ MOJE PRÁVA?
AKO MÁM POSTUPOVAŤ?**

OBSAH

Úvod	3
Kto je obeť?	4
Právo na informácie pri prvom kontakte	6
Trestné konanie – základné informácie	8
Začatie trestného konania	10
Po podaní trestného oznámenia	12
Pred podaním obžaloby	16
Konanie na súde po podaní obžaloby	18
Po skončení súdneho konania	20

Kkoľvek z nás sa môže stať obeťou trestného činu. Nezáleží na tom, o aký trestný čin ide, či je to krádež alebo ublíženie na zdraví, človek zostáva po čine zranený a rozrušený. Často nevie, čo má robiť, aké má práva a čoho sa môže domôcť. Preto je dôležité, aby osoby zasiahnuté trestným činom (v legislatíve a trestnom konaní označené ako „obeť“) svojím právam porozumeli a mali možnosť sa o nich v zrozumiteľnej forme dozvedieť. Rovnako tak je podstatné, aby vedeli, čo ich čaká v prípade trestného konania a aký je postup po podaní trestného oznámenia.

Dôležité informácie týkajúce sa trestného konania a Vašich práv ako obete resp. poškode-

ného v trestnom konaní nájdete v tejto brožúre. Má Vám pomôcť k tomu, aby ste si uplatnili svoje práva a vysvetliť ako sa môžete domôcť nápravy v prípade spáchania trestného činu. Určite však nenahrádza poučenie, ktoré dostanete od polície, prokurátora či súdu. Tieto orgány sú povinné Vám náležite vysvetliť Vaše práva ako aj povinnosti. Nie vždy sa im to však podarí urobiť tak, aby si to človek v prvotnom šoku zapamätal. Aj preto Vám táto brožúra zhrnie, aké máte práva a je Vám kedykoľvek k dispozícii.

Nižšie si môžete poznačiť dôležité údaje, ako meno a kontakt na policajta, u ktorého ste podali trestné oznámenie, číslo spisu, ktoré bolo priradené Vášmu prípadu:

**KONTAKT, NA SUBJEKT POSKYTUJÚCI POMOC
OBETIAM, KTORÝ VÁM POMÔŽE**

KTO JE OBEŤ?

Nie je dôležité či ste podali trestné oznámenie alebo či bol páchateľ zistený alebo trestne stíhaný, **obeťou je fyzická osoba, ktorej bolo ublížené** na zdraví, spôsobená škoda alebo ublížené iným spôsobom v dôsledku trestného činu.

Ktokoľvek, kto sa cíti ako obeť trestného činu sa za ňu aj považuje, a to až dovtedy, kým nie je preukázaný opak alebo nie je zrejmé, že ide o zneužitie postavenia obete. Pôjde najmä o prípady, keď sa trestný čin nestal alebo keď sa niekto snaží získať „výhody“ z postavenia obete, napr. požaduje odškodnenie za škodu, ktorá nebola spáchaná trestným činom.

Obeťou sú aj príbuzní osoby, ktorá v dôsledku trestného činu zomrela. Pod príbuzným je potrebné rozumieť rodičov, deti, súrodencov, manžela/ku, osvojenca, osvojiteľa, osobu, ktorá žila so zomrelým v jednej domácnosti alebo bola na ňom závislá.

Právna úprava odlišuje aj kategóriu tzv. **obzvlášť zraniteľných obetí**. Sem patria najmä deti, osoby staršie ako 75 rokov, osoby so zdravotným postihnutím, obe domáceho násilia, obchodovania s ľuďmi, niektorého z trestných činov proti ľudskej dôstojnosti (napr. znásilnenie, sexuálne zneužívanie), obe nenávisťne

motivovaných trestných činov ako aj obeť iných trestných činov, ktoré sú vystavené vyššiemu riziku viktimizácie (t.j. vzniku ďalšej ujmy v dôsledku trestného činu, napr. vo forme opakovaného vyhrážania, zastrašovania alebo pokračovania v páchaní trestného činu páchateľom, necitlivého správania štátnych orgánov alebo ich nečinnosti pri zabezpečení ochrany). Toto vyššie riziko je zisťované na základe individuálneho posúdenia a previazané najmä na vzťah obete k páchateľovi alebo závislosti od páchateľa. Obzvlášť zraniteľným obetiam prislúchajú ďalšie práva a zvýšená ochrana vyplývajúca z ich postavenia.

Každý, kto sa cíti ako obeť trestného činu sa za ňu aj považuje, a to až dovtedy, kým nie je preukázaný opak.

Aké základné práva mám ako obeť trestného činu?

Bez ohľadu na začatie trestného konania a podanie trestného oznámenia má každá obeť najmä tieto práva:

• PRÁVO BYŤ VYPOČUTÝ/Á

Máte právo povedať, čo sa stalo, ako Vám bolo ublížené. Polícia, prokurátor alebo aj poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (lekár, psychológ) sú povinní Vás vypočuť a poskytnúť Vám potrebnú pomoc.

• PRÁVO, ABY SA S VAMI ZAOBCHÁDZALO S ÚCTOU, REŠPEKTOM A CITLIVO

Všetky štátne orgány sú povinné brať ohľad na to, v akej situácii sa nachádzate a prihliadať na Vaše potreby. V prípade, ak Vám otázky policajta, prokurátora či sudcu ubližujú alebo sa Vám zdajú ich poznámky nemiestne, máte právo na to upozorniť a požiadať ich, aby zmenili spôsob, akým sa s Vami rozprávajú alebo kladú otázky.

• PRÁVO NA ODBORNÚ POMOC

Máte právo požiadať o odbornú pomoc niektorý zo subjektov poskytujúcich pomoc obetiam, príp. intervenčné centrum pre obeť domáceho násillia. Tieto Vám poskytnú tak psychologickú pomoc, ako aj právne poradenstvo. Bude sa Vám venovať profesionálne školený personál, ktorý Vám pomôže s právnymi otázkami alebo Vám poskytne psychologickú podporu. V prípade potreby Vám pomôžu zabezpečiť núdzové bývanie, kontaktovať rodinu či získať financie.

• PRÁVO NA INFORMÁCIE V ZROZUMITELNEJ FORME

Polícia a prokuratúra má povinnosť informovať Vás najmä o možnosti podať trestné

oznámenie, o postupe trestného konania, kontaktoch na organizácie, ktoré Vám môžu pomôcť. Na žiadosť Vám polícia príp. prokuratúra pomôže kontaktovať subjekt poskytujúci pomoc obetiam, ktorý sa bude ďalej venovať Vaším potrebám.

Právo na informácie pri prvom kontakte

V prípade, ak ste sa stali obeťou trestného činu máte právo na poskytnutie informácií, ktoré Vám majú byť poskytnuté už pri prvom kontakte. Prvým kontaktom je spravidla prvý policajt, prokurátor, lekár či subjekt poskytujúci pomoc obetiam.

Nebojte sa spýtať, ak niečomu nerozumiете.

Táto osoba by Vám mala poskytnúť informácie tak, aby ste im porozumeli a riadne Vám ich vysvetliť. V prípade, ak čokoľvek nerozumiете, pýtajte sa. Máte na to právo.

Policajt/prokurátor sú povinní Vám pri prvom kontakte poskytnúť najmä informácie o:

- postupoch týkajúcich sa podania trestného

oznámenia a o právach a povinnostiach obete/ poškodeného v trestnom konaní (napr. právo na sprievod dôverníka, ustanovenie splnomocnenca, možnosť doručovania písomností a nahliadnutia do spisu),

- subjektoch poskytujúcich pomoc obetiam (kontaktné údaje, forme pomoci, ktorú poskytujú),
- možnostiach poskytnutia nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti,
- prístupe k právnej pomoci,
- podmienkach poskytnutia ochrany v prípade hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia alebo značnej škody na majetku (napr. možnosti vykázania páchateľa z obydlija, práva navrhnúť zaistenie nároku na náhradu škody do pravdepodobnej výšky škody na majetku obvineného),
- práve na tlmočenie a preklad,
- opatreniach na ochranu Vašich záujmov, o ktoré môžete požiadať, ak máte bydlisko v inom členskom štáte,
- postupoch domáhania sa nápravy v prípade porušenia práv zo strany polície a prokuratúry,

Na všetky tieto informácie máte právo. Máte právo na to, aby Vám boli vysvetlené a jasne povedané, čo pre Vás znamenajú.

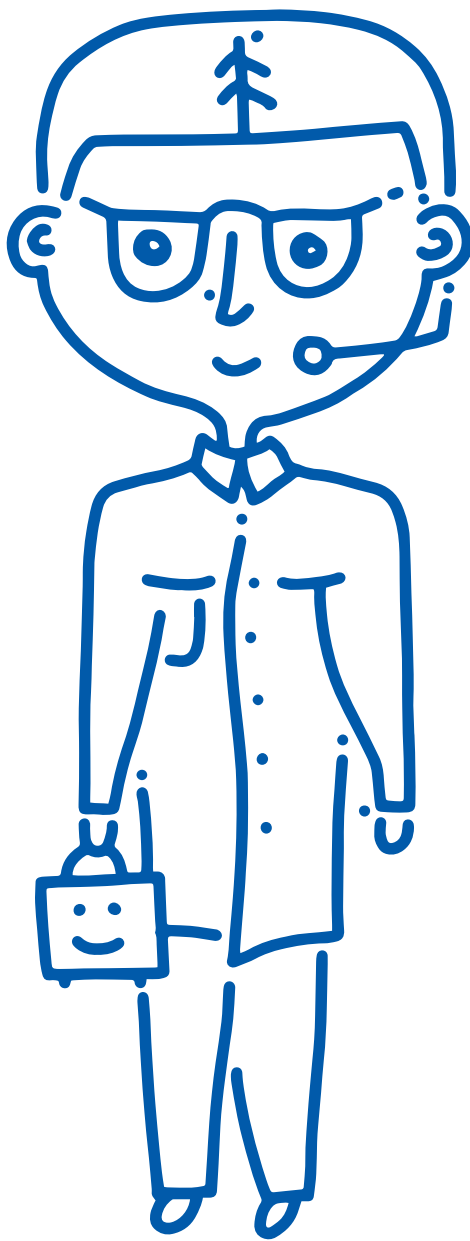
- kontaktných údajoch na komunikáciu v súvislosti s vecou, v ktorej je obeťou,
- postupoch súvisiacich s uplatnením nároku na náhradu škody,
- postupoch mediácie v trestnom konaní,
- možnosti a podmienkach uzavretia zmiernosti,
- možnosti a podmienkach náhrady trov trestného konania.

Na žiadosť Vám polícia príp. prokuratúra pomôže kontaktovať subjekt poskytujúci pomoc obetiam, ktorý sa bude ďalej venovať Vaším potrebám.

V prípade, ak najprv vyhľadáte zdravotnícku pomoc, tak zamestnanci zdravotníckeho zariadenia sú povinní Vám poskytnúť kontakt na subjekty poskytujúce pomoc obetiam.

Subjekty poskytujúce pomoc obetiam Vám zase poskytnú informácie o:

- forme a rozsahu odbornej pomoci a o tom, v akom rozsahu ju poskytujú bezplatne
- ak odbornú pomoc, ktorú potrebujete neposkytujú, odkážu Vás na iný subjekt, ktorý Vám môže pomôcť
- právach obete, vrátane práva na odškodnenie,
- právach, ktoré máte v prípade, ak vystupujete ako poškodený alebo svedok v trestnom konaní,
- finančných a praktických záležitostiach.

TRESTNÉ KONANIE

(základné info)

Hlavným cieľom trestného konania je objasnenie spáchaného trestného činu, zistenie okolností jeho spáchania a spravodlivé potrestanie páchateľa.

V TRESTNOM KONANÍ SA ZISŤUJE NAJMÄ:

- či sa stal skutok, ktorý možno považovať za trestný čin
- kto spáchal tento skutok – páchateľ
- prečo a ako bol spáchaný skutok, čo viedlo páchateľa k jeho spáchaniu
- o aký trestný čin ide, t.j. určuje sa ako označiť skutok, ktorý bol spáchaný
- komu a aká škoda bola spôsobená trestným činom

NÁSLEDNE SA V TRESTNOM KONANÍ ROZHODUJE O:

- splnení podmienok pre odsúdenie páchateľa
- treste pre páchateľa (napr. väzenie, pokuta, prepadnutie majetku)
- možnosti uzavrieť dohodu o vine a treste alebo zmier
- výške náhrady škody a odškodnení pre obeť trestného činu

TRESTNÉ KONANIE JE MOŽNÉ ROZČLENIŤ DO DVOCH HLAVNÝCH ŠTÁDIÍ:

- predsúdne konanie, ktoré sa člení na:
 - postup pred začatím trestného stíhania
 - prípravné konanie
- súdne konanie
 - preskúmanie obžaloby súdom
 - hlavné pojednávanie
 - konanie o opravnom prostriedku
 - vykonávacie konanie

Pojmy trestného konania

POLICAJT

Príslušník/čka Policajného zboru, ktorý/á má na starosti vyšetrovanie.

PROKURÁTOR

Úlohou prokurátora/ky je hájiť záujem spoločnosti na odhaľovaní trestných činov a spravodlivom potrestaní páchatelov. V predsúdnom konaní dohliada na postup policajta a rozhoduje o podaní obžaloby a začatí súdneho konania.

SÚD

Podľa závažnosti trestného činu o vine a treste rozhoduje sudca alebo senát. Súd rozhoduje na základe obžaloby podanej prokurátorom, rozhoduje o vine a treste pre páchatela a náhrade škody pre obeť trestného činu.

OBŽALOBA

Obžaloba je podanie prokurátora určené súdu, v ktorom je označený obvinený, opísaný skutok, ktorý sa stal vrátane označenia o aký trestný čin ide. Podaním obžaloby sa začína súdne konanie.

OBVINENÝ

Z podozrivého (osoba, ktorá údajne spáchala trestný čin) sa stáva obvinený len čo policajt voči nej vznesie obvinenie.

OBŽALOVANÝ

V momente, keď súd nariadi hlavné pojednávanie, stáva sa z obvineného obžalovaný.

POŠKODENÝ (označenie obete pre účely trestného konania)

Osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, nemajetková alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej práva alebo slobody.

Začatie trestného konania

Trestné konanie sa spravidla začína podaním trestného oznámenia. Polícia však začne trestné konanie aj v prípade, ak sa dozvedela z iných zdrojov o možnom spáchaní trestného činu.

Trestné oznámenie môže podať ktokoľvek, na ktorejkoľvek polícii, prokuratúre prípadne súde. Môžete ho podať v prípade, ak ste obeťou trestného činu ako aj v prípade, ak sa dozviete, že niekto vo Vašom okolí sa stal obeťou trestného činu, utrpel škodu alebo spáchal trestný čin. Jednotlivé orgány (t.j. polícia, prokuratúra, súdy) navzájom spolupracujú a v prípade potreby Vaše oznámenie posunú ďalej, na orgán, ktorý sa ním bude bližšie zaoberať.

Trestné oznámenie je možné podať písomne, ústne do zápisnice alebo aj elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom. Malo by obsahovať najmä opis skutku, ktorý sa stal, Vaše kontaktné údaje a v prípade, ak ste obeťou trestného činu, tak aj opis škody, ktorá Vám bola spôsobená spolu s informáciou

či si **uplatňujete nárok na náhradu škody.** Trestné oznámenie nesmie byť anonymné, na Vašu žiadosť v ňom policajt alebo prokurátor však neuvedie údaje o Vašej osobe.

Po podaní trestného oznámenia Vám policajt alebo prokurátor **vydá písomné potvrdenie,** v ktorom bude označené, kedy bolo oznámenie podané, ktorý orgán ho prijal a stručne opísané, čoho sa trestné oznámenie týka. Ak podávate trestné oznámenie ústne do zápisnice, tak na Vašu žiadosť Vám bude poskytnutý odpis zápisnice o oznámení.

Následne začne polícia prešetrovať Vaše oznámenie a zisťovať, aký skutok sa stal, jeho priebeh a okolnosti. Začne zabezpečovať dôkazy týkajúce sa skutku. **Nemáte povinnosť predkladať dôkazy, je to však Vaše právo.** Ak máte nejaké dôkazy k dispozícii (napr. doklady, účtenky, SMS komunikáciu, fotografie, nahrávky) je vhodné, aby ste ich predložili príp. oznámili mená svedkov, ktorí videli alebo počuli, čo sa stalo (príp. ich opísali, ak nepoznáte meno).

Trestné oznámenie môže podať ktokoľvek, na ktorejkoľvek polícii, prokuratúre, prípadne súde. O podaní trestného oznámenia Vám bude vydané písomné potvrdenie.

Máte právo na to, aby Vás sprevádzal dôverník, ktorým môže byť ktokoľvek. Nie je dôležité či je ním osoba s právnickým vzdelaním, dôležité je, aby ste sa cítili v jeho/jej prítomnosti bezpečne.

Nemôžem si dovoliť advokáta...

Pre podanie trestného oznámenia nie je vyžadované zastúpenie advokátom. Právnu pomoc Vám môžu poskytnúť subjekty poskytujúce pomoc obetiam, intervenčné centrum pre obeť domáceho násillia alebo za určitých podmienok Centrum právnej pomoci. V nasledujúcich štádiách trestného konania Vám môže byť na náklady štátu ustanovený advokát.

Nechcem ísť na políciu sám/a...

Máte právo, aby Vás sprevádzal dôverník, a to na každý úkon. Môže ním byť ktokoľvek, priateľ/ka, rodinný príbuzný alebo známy. Dôležité je, aby ste sa so svojím dôverníkom cítili bezpečne a bol pre Vás oporou. Jeho úlohou je najmä morálna podpora a nemôže zasahovať do priebehu úkonu. V krajných prípadoch môže polícia vylúčiť prítomnosť dôverníka pri konkrétnom úkone (napr. narúša priebeh úkonu) a vtedy máte právo si zvoliť iného dôverníka.

Nechcem, aby ma vypočúval muž...

V prípade sexuálnych násilných trestných činov máte právo na to, aby výsluch viedla osoba rovnakého pohlavia. Ak by bolo nevyhnutné výsluch opakovať, máte právo na to, aby ho viedla tá istá osoba.

Čo ak si nepamätám všetky detaily?

Podstatné je, aby ste v trestnom oznámení uviedli všetko to, čo si pamätáte. Nemusíte vedieť o aký trestný čin ide, stačí, ak vlastnými slovami opíšete, čo sa stalo. Môžete si to premyslieť a zapísať následnosť udalostí alebo akékoľvek detaily. Tieto poznámky si môžete priniesť so sebou.

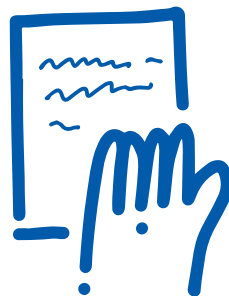
Môže podať trestné oznámenie za mňa niekto iný?

Trestné oznámenie nemusíte podať priamo Vy. Ak ste však obeťou trestného činu alebo svedkom, je Vaša výpoveď o tom, čo sa stalo, kľúčová. Preto Vás predvolajú, aby ste odpovedali na otázky týkajúce sa trestného činu.

Podal/a som trestné oznámenie a chcem ho vziať späť. Čo sa stane?

Trestné oznámenie nie je možné vziať späť. Polícia je povinná prešetriť oznámenie a zistiť, čo sa stalo. Pri niektorých trestných činoch sa však vyžaduje Váš súhlas, aby bolo možné pokračovať v trestnom konaní. Tento súhlas môžete kedykoľvek vziať späť a následne bude trestné konanie zastavené, bez toho, aby bol páchatel odsúdený či Vám bola nahradená spôsobená škoda.

Po podaní trestného oznámenia...

...Vás policajt môže opätovne predvolať a klásť Vám doplňujúce otázky. Vždy však s Vami musí konať s rešpektom a snažiť sa Vám všetko vysvetliť tak, aby ste tomu porozumeli. Pred výsluchom Vás poučí najmä o Vašich právach ako aj o povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčať.

V niektorých prípadoch (najmä pri obzvlášť zraniteľných obetiach) je policajt povinný nahrávať Váš výsluch na kameru a

• ODMIETNE TRESTNÉ OZNÁMENIE A UKONČÍ TRESTNÉ KONANIE

Týmto spôsobom policajt rozhodne v prípade, ak skutok nie je možné označiť za trestný čin a ani priestupok.

• ODOVZDÁ PODANIE PRÍSLUŠNÉMU ORGÁNU

Ak skutok nie je trestným činom a policajt sa domnieva, že ide o priestupok alebo iný správny delikt, tak podanie odovzdá príslušnému

Pred výsluchom budete poučený/á najmä o Vašich právach ako aj o povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčať.

to z toho dôvodu, aby ste sa k udalostiam nemuseli opakovane vyjadrovať. Takto nebudete musieť opätovne opisovať, čo sa stalo, vracat sa k udalosti, ktorá Vám bola nepríjemná a tým znovu prežívať priebeh trestného činu.

Štádium nadväzujúce na podanie trestného oznámenia sa označuje **ako postup pred začatím trestného stíhania. Spravidla do 30 dní od podania trestného oznámenia policajt rozhodne jedným z nasledovných spôsobov:**

orgánu. Tento podanie opätovne preverí a prípadne začne konanie o priestupku.

• ODOLOŽÍ TRESTNÉ OZNÁMENIE

Ide najmä o prípady, ak páchatel' zomrel, pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedný (t.j. v čase, keď sa skutok stal, nemal 14 rokov) alebo ak nebol daný súhlas obete s trestným konaním.

• ZAČNE TRESTNÉ STÍHANIE

Ak nie je dôvod na odmietnutie, odovzdanie alebo odloženie trestného oznámenia, policajt začne trestné stíhanie.

Ako mi bude oznámené, že mám prísť vypovedať?

Predvolanie, vrátane informácie o čase a mieste, kam máte prísť, Vám bude spravidla doručené poštou, môžete byť však predvolaný/á aj telefonicky.

Čo ak v určenom termíne nemôžem prísť na políciu vypovedať?

V takom prípade ste povinný/á sa ospravedlniť a oznámiť dôvod, pre ktorý nemôžete prísť (napr. potvrdenie od lekára). Zamestnávateľ je povinný Vám umožniť, aby ste prišli vypovedať.

Môžem odmietnuť vypovedať?

Pre riadne vyšetrovanie trestného činu je kľúčové, aby ste ako obeť vypovedali. Právo odoprieť výpoveď však máte v prípade, ak je páchatelom Váš rodinný príbuzný alebo v prípade, ak hrozí, že svojou výpoveďou označíte seba za páchatela. Policajť je povinný Vás poučiť o tomto Vašom práve a upozorniť Vás na následky v prípade, ak sa rozhodnete nevypovedať.

Nechcem povedať všetko...

Je dôležité, aby ste pravdivo vypovedali o všetkom, čo viete a nič nezamlčali. Pri svojej vý-

povedi nesmiete klamať, inak by ste si mohli spôsobiť trestné stíhanie pre krivú výpoveď.

Bude vyhotovený nejaký záznam o mojej výpovedi?

Z každého výsluchu sa vyhotovuje zápisnica, ktorá je prepisom toho, čo bolo povedané. To znamená, že sa v nej uvedú všetky otázky, ako aj Vaše odpovede. Zápisnica Vám bude predložená na podpis, máte právo si ju preštudovať, navrhnúť opravy, požiadať o jej kópiu a príp. odmietnuť jej podpísanie.

Ako sa dozviem ako rozhodol policajť?

V prípade, ak ste oznámili trestný čin alebo ste obeťou trestného činu, tak je policajť povinný Vám doručiť rozhodnutie. Toto je označené ako uznesenie a bude sa doručovať na adresu, ktorú ste uviedli v trestnom oznámení.

Policajť nezačal trestné stíhanie, čo môžem robiť?

Proti rozhodnutiu policajťa o odmietnutí, odovzdaní alebo odložení trestného oznámenia môžete do 3 pracovných dní od doručenia podať sťažnosť u policajta, ktorý rozhodnutie vydal. V prípade, ak jej policajť nevyhoví, rozhodne o Vašej sťažnosti prokurátor.

Môžete byť opätovne predvolaný/á na výsluch. Počas výsluchu máte právo, aby s Vami všetci komunikovali ohľaduplne a s rešpektom. V prípade, ak sa nemôžete výsluchu zúčastniť v stanovenom termíne, je dôležité, aby ste túto neúčasť vopred oznámili. V niektorých prípadoch máte právo odmietnuť vypovedať. O tomto ako aj o iných právach Vás policajť bude informovať.

Prípravné konanie

Toto štádium trestného konania nasleduje po rozhodnutí policajta o začatí trestného stíhania. Pre jeho začatie nemusí byť známe, kto je páchatelom trestného činu, postačujúce je to, že sa stal skutok, ktorý považuje policajt za trestný čin.

Hlavnou úlohou je získať a zabezpečiť všetky dôkazy, ktoré sú použité v ďalšom konaní. Tieto slúžia na to, aby bolo objasnené, aký skutok sa stal, komu a aká škoda vznikla a kto je páchatelom. Preto je jeho súčasťou vyšetrowanie, príp. skrátené vyšetrowanie. Typ vyšetrowania, ktorý prebehne závisí od závažnosti spáchané trestného činu.

V prípade, ak existuje dostatočne odôvodnené podozrenie, že skutok spáchala konkrétna osoba, tak policajt/prokurátor **vznesie obvinenie voči tejto konkrétnej osobe.** Táto bude ďalej vystupovať v konaní ako obvinený. Súd môže rozhodnúť o tom či obvinený bude počas ďalšieho konania na slobode alebo vo väzbe. V niektorých prípadoch môže dokonca nariadiť obvinenému napr. **zákaz priblíženia sa alebo**

obmedzenie kontaktu (vrátane telefonovania, SMSiek, emailov) k Vám alebo iným blízkym osobám. Pre vašu bezpečnosť je dôležité, aby ste sa pýtali či je to možné aj vo Vašom prípade. V tomto štádiu **môžete byť opätovne predvolaný/á svedčiť**, otázky sa Vás prípadne môže pýtať aj obvinený alebo jeho advokát. Sú povinní s Vami konať s úctou a rešpektom, otázky sa Vás môžu pýtať až potom, čo Vám bolo umožnené súvisle vypovedať a potom, čo Vám otázky položil policajt. **Máte právo požiadať policajta/prokurátora, aby sa obvinený Vášho výsluchu nezúčastnil, ak si to neželáte alebo je Vám jeho prítomnosť nepríjemná.**

Nad prípravným konaním **vykonáva dozor prokurátor.** V prípade, ak máte pochybnosti o postupe policajta alebo sa Vám zdá, že koná príliš dlho, nemáte od neho informácie o ďalšom postupe a vývoji vo Vašom prípade, môžete **požiadať prokurátora o preskúmanie postupu policajta.** Túto žiadosť je policajt povinný predložiť prokurátorovi, ktorý ju preskúma a následne Vám doručí informáciu o tom, k čomu dospel.

Nárok na náhradu škody je potrebné uplatniť do skončenia vyšetrowania, voči konkrétnemu páchatelovi a v určitej výške (aspoň minimálnej). V prípade, ak si neuplatníte nárok na náhradu škody, tak o ňom nebude rozhodované v trestnom konaní. Po podaní trestného oznámenia však môžete požiadať aj o odškodnenie od štátu. Žiadosť sa podáva na ministerstve spravodlivosti, a to bude odškodnenie následne vymáhať od páchatela. Vopred sa na ministerstve informujte o podmienkach získania odškodnenia od štátu.

AKÉ MÁM PRÁVA AKO POŠKODENÝ/Á? (označenie obete v trestnom konaní)

• PRÁVO NA PREKLAD A TLMOČENIE

V prípade, ak nerozumiete dobre po slovensky, máte právo na tlmočníka a preklad rozhodnutí do jazyka, ktorému rozumiete. V tejto súvislosti Vám nevznikajú žiadne finančné náklady, tie znáša štát.

• PRÁVO NA INFORMÁCIE O PRIEBEHU TRESTNÉHO KONANIA, O ZAČATÍ TRESTNÉHO STÍHANIA/O VZNESENÍ OBVINENIA

Máte právo na to, aby Vám boli jednotlivé rozhodnutia doručené. Rovnako tak máte právo kedykoľvek sa obrátiť na políciu, ktorá Vám poskytne informácie o tom, v akom štádiu sa nachádza konanie a aké úkony z jej strany boli vykonané.

• PRÁVO NAZERAŤ DO SPISOV A PREŠTUDOVAŤ SI ICH, ROBIŤ SI Z NICH VÝPISKY A POZNÁMKY, PODAŤ NÁVRHY NA DOPLNENIE VYŠETROVANIA

Toto právo máte počas celého trestného konania. V prípade, ak má policajt za to, že už zozbieral všetky dôkazy a chce ukončiť vyšetrovanie, tak je povinný Vám umožniť nahliadnúť do spisu a podať návrhy na doplnenie.

• PRÁVO NA SPRIEVOD DÔVERNÍKA A/ALEBO ZASTUPOVANIE SPLNOMOCNENCOM

Pre účely väčšiny úkonov (napr. nahliadnuť do spisu, podávanie rôznych návrhov) sa môžete nechať zastupovať splnomocnencom, ktorý ich bude robiť namiesto Vás. Splnomocnenec nemusí byť právnik a môže to byť tá istá osoba ako dôverník. Dôverník Vám poskytuje najmä morálnu podporu.

• PRÁVO NA NÁHRADU ŠKODY OD PÁCHATEĽA

Nárok na náhradu škody je možné uplatniť len do skončenia vyšetrovania. Je dôležité, aby ste túto lehotu nezmeškali a nárok si uplatnili najneskôr v tomto štádiu.

Obete násilných trestných činov si môžu po začatí trestného konania uplatniť na ministerstve spravodlivosti nárok na odškodnenie. Takto uhradenú škodu bude následne vymáhať od páchatela ministerstvo. Je však dôležité, aby ste spolu s podaním žiadosti na ministerstvo uplatnili aj nárok na náhradu škody od páchatela.

Pred podaním obžaloby...

Prípravné konanie môže skončiť niekoľkými spôsobmi, rozhodnutie robí a vydáva prokurátor. O tomto budete vždy informovaný/á. Medzi tieto rozhodnutia patrí:

• ZASTAVENIE TRESTNÉHO STÍHANIA

V prípade, ak policajt na základe vyšetrovania zistí, že sa skutok nestal, nie je trestným činom ani priestupkom alebo obvinený nie je trestne zodpovedný, tak zastaví trestné stíhanie. Ak sa zistí, že skutok nespáchal obvinený, trestné stíhanie sa zastaví len voči tejto osobe. Samotné trestné konanie pokračuje ďalej a opätovne sa zisťuje, kto je páchatelom.

• POSTÚPENIE VECI

Ak je zistené, že skutok nie je trestným činom, ale je priestupkom, tak sa vec postúpi na príslušný orgán.

• PODMIENEČNÉ ZASTAVENIE TRESTNÉHO STÍHANIA

Je možné len v prípade niektorých trestných činov a za podmienky, že sa obvinený priznal k spáchaniu trestného činu, nahradí škodu, ktorú spôsobil a takýto spôsob skončenia veci je považovaný za dostatočný (napr. vzhľadom

na závažnosť trestného činu, jeho okolnosti, ako aj spôsob života obvineného).

• SCHVÁLENIE ZMIERU

V prípade, ak sa obvinený priznal k spáchaniu trestného činu a nahradil škodu, je pri niektorých trestných činoch možné, aby bol medzi obvineným a poškodeným uzatvorený zmier. Zmier musí byť schválený prokurátorom. Ako poškodený máte právo navrhnúť uzatvorenie zmiernosti a jeho podmienky, nie je však Vašou povinnosťou pristúpiť na návrhy obvineného a zmier uzavrieť.

• PODANIE NÁVRHU NA SCHVÁLENIE DOHODY O VINE A TRESTE

Ak sa obvinený priznal k spáchaniu trestného činu, prokurátor môže začať konanie o dohode o vine a treste. Prokurátor Vás o tomto upovedomí a ako poškodeného Vás vyzve k tomu, aby ste sa ho zúčastnili. Ak v stanovenej lehote neprídete na prokuratúru a ani sa neospravedlníte, tak sa prokurátor môže s obvineným dohodnúť na náhrade škody pre Vás. Prokurátor je povinný dbať na to, aby bol Váš nárok na náhradu škody spravodlivo zastúpený.

Trestné konanie môže skončiť aj bez súdu. Jedným zo spôsobov je schválenie zmiernosti medzi poškodeným a páchatelom, kde je potrebný Váš súhlas. Je Vaším právom uzavrieť zmier, nie povinnosťou. Akýkoľvek nátlak zo strany páchatela je potrebné oznámiť príslušnému policajtovi/prokurátorovi, ktorí sú povinní konať tak, aby Vás ochránili.

V prípade schválenie dohody o vine a treste súdom bude obvinený povinný nahradiť škodu tak, ako bolo dohodnuté.

• **PODANIE OBŽALOBY**

Prokurátor podá na súd obžalobu, ak nedošlo k skončeniu trestného konania žiadnym z predchádzajúcich spôsobov. V obžalobe uvedie najmä opis skutku, jeho označenie ako trestného činu, kto je obvineným z jeho spáchania a označí dôkazy. Podaním obžaloby sa začína súdne konanie. Obžaloba Vám bude doručená spolu s výzvou, na základe ktorej budete môcť navrhnúť, ktoré dôkazy majú byť pred súdom vykonané.

Budú mi tieto rozhodnutia doručené?

Všetky rozhodnutia týkajúce sa trestného konania Vám budú doručené. V prípade, ak ste sa nechali zastupovať splnomocnencom, budú tieto rozhodnutia doručené jemu.

Nesúhlasím s doručeným rozhodnutím, čo mám robiť?

Máte právo podať sťažnosť do 3 pracovných dní od doručenia rozhodnutia.

Rozhodnutie o schválení zmiernosti ako ani rozhodnutie súdu o schválení dohody o vine a treste nie je možné napadnúť.

Konanie na súde po podaní obžaloby

Súd **preskúma doručení obžaloby**, aby overil či boli splnené všetky podmienky na jej podanie, rozhodol, ktoré dôkazy budú vykonané pred súdom (napr. či bude svedok predvolaný alebo sa len prečíta jeho výpoveď) a určil termín hlavného pojednávania.

Pri preskúmaní obžaloby môže súd rozhodnúť aj o vrátení prípadu do predchádzajúceho štádia (prípravného konania), ale aj o zastavení

ko tak sa môžete vyjadriť k dôkazom, ktoré už boli vykonané. Po tom ako súd vyhlási dokazovanie za skončené, už nie je možné predkladať ďalšie návrhy.

V závere pojednávania (môže sa však konať aj niekoľko pojednávaní) **máte právo predniesť záverečnú reč**. Jej obsah nie je presne vymedzený, takže je na Vás, čo sa v nej rozhodnete povedať. Poznámky k nej si môžete priniesť

Súd by mal zabezpečiť, aby ste sa počas pojednávania či pred ním necítili ohrozený/á páchatelom. Môžete ho požiadať o prijatie takých opatrení, aby ste nemuseli čakať s páchatelom v jednej čakárni.

trestného stíhania. Ak zistí, že by bolo možné uzavrieť zmier, tak to môže navrhnúť a následne s Vaším súhlasom aj schváliť.

Nariadené hlavné pojednávanie je považované za najdôležitejšiu časť trestného konania. Na ňom sa opätovne vypočúvajú svedkovia, ktorým je možné klásť otázky. Predkladajú sa a čítajú listinné dôkazy (rôzne dokumenty) alebo sa ho zúčastňuje aj znalec.

Ako **poškodený/á máte právo zúčastniť sa hlavného pojednávania** a navrhovať dôkazy, ktoré majú byť súdom vykonané. Rovna-

so sebou. V prípade, ak máte splnomocnenca, prednesie záverečnú reč on.

Po prednesení záverečných rečí sa súd odobere poradí sa a rozhodnúť o tom či bol spáchaný trestný čin, o aký čin ide a či je obžalovaný vinný. Potom sa verejne vyhlási rozhodnutie súdu, ktoré bude doručené aj v písomnej forme. Súd rozhodne aj o nároku na náhradu škody, t.j. páchatelovi určí, akú sumu a akým spôsobom je Vám povinný uhradiť. V prípade, ak by nebolo možné v rámci trestného konania určiť presnú výšku škody, tak Vás súd odkáže na civilné konanie. Trovy civilného konania v takom prípade neznášate.

Nechcem čakať v spoločnej čakárni s obvineným, dá sa to zariadiť?

Áno, predseda senátu je povinný vykonať nevyhnutné opatrenia, aby ste neprišli do styku s obvineným. Rovnako tak môžete požiadať, aby pri Vašej výpovedi nebol prítomný obvinený.

Bude mi doručené rozhodnutie?

Akékoľvek rozhodnutie, ktoré bude vydané (rozsudok, uznesenie, trestný rozkaz) Vám bude ako poškodenému vždy doručené. V prípade, ak ste si určili splnomocnenca, tak bude doručované priamo jemu.

Nesúhlasím s rozhodnutím súdu, čo môžem robiť?

Proti rozhodnutiu v časti týkajúcej sa nároku na náhradu škody alebo týkajúcom sa trov konania, máte právo podať opravný prostriedok. V závislosti od typu rozhodnutia je možné podať odvolanie (do 15 dní), sťažnosť (do 3 pracovných dní) alebo odpor (do 8 dní). V doručenom rozhodnutí bude presne uvedené, aký opravný prostriedok je Vám dostupný, kde a do kedy ho môžete podať.

Účasťou na pojednávaní mi vznikli náklady, je možné ich nahraďiť?

V prípade, ak ste na pojednávaní vypovedali ako svedok máte právo na svedočné. To pokrýva tak úhradu nevyhnutných výdavkov (napr. cestovné náklady) ako aj ušlú mzdu. Nárok na svedočné je potrebné uplatniť do 3 dní od kedy sa výsluch konal a vyčísliť do 15 dní.

Nechal/a som sa zastupovať splnomocnencom/advokátom, je možné získať náhradu trov za ich účasť v konaní?

Pri priznaní náhrady škody súd rozhodne aj o náhrade trov, ktoré Vám vznikli v spojitosti s uplatnením nároku na náhradu škody v trestnom konaní. To znamená, že rozhodne o tom, aké trovy Vám je odsúdený povinný uhradiť, vrátane trov spojených so zastupovaním prostredníctvom splnomocnenca/advokáta.

Po skončení súdneho konania...

Po právoplatnom skončení súdneho konania a pri odsúdení páchatela spravidla nasleduje vykonávacie konanie. Páchatel je povinný vykonať trest, ktorý mu bol súdom uložený. Môže to byť napr. peňažný trest, trest odňatia slobody, trest domáceho väzenia, zákaz účasti na verejných podujatiach. Súd môže páchatelovi uložiť aj primerané obmedzenia napr. dodržiavanie zákazu priblíženia sa.

V tejto časti je odsúdený páchatel povinný Vám nahradiť škodu, tak ako bolo určené v rozhodnutí. V prípade, ak odsúdený túto svoju povinnosť po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia neplní, tak môžete vymáhať jej plnenie prostredníctvom exekútora. Exekútor následne vykoná úkony potrebné k tomu, aby Vám bola škoda uhradená, napr. predá majetok odsúdeného, bude mu zrážať zo mzdy určitú čiastku.

Po skončení trestného konania však ako obeť/poškodený trestného činu máte ešte ďalšie práva. Tieto sa týkajú tak Vašej bezpečnosti ako aj odškodnenia.

Po skončení trestného konania však ako obeť trestného činu máte ešte ďalšie práva.

• PRÁVO NA ODŠKODNENIE

V prípade, ak ste sa stali obeťou násilného trestného činu, môžete požiadať na ministerstve spravodlivosti o odškodnenie, ktoré Vám poskytne štát. Odškodnenie sa poskytuje za ujmu na zdraví a v prípade niektorých trestných činov aj za nemajetkovú ujmu. Základnou podmienkou pre podanie žia-

dosti o odškodnenie je, aby bolo začaté trestné stíhanie a výsledky vyšetrovania nevyvolávali pochybnosti, že obeť vznikla ujma na zdraví v dôsledku skutku, ktorý má znaky trestného činu. Žiadosť o odškodnenie je možné podať na ministerstve spravodlivosti aj opakovane počas trestného konania (keď sa zistia nové skutočnosti), najneskôr však do 1 roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa skončilo trestné konanie. Formulár ako aj

podrobnejšie informácie o odškodnení nájdete na stránke ministerstva spravodlivosti.

• PRÁVO POŽIADAŤ O POSKYTNUTIE INFORMÁCIE O PREPUSTENÍ ALEBO ÚTEKU OBVINENÉHO Z VÄZBY, ODSÚDENÉHO Z VÝKONU TRESTU ODŇATIA SLOBODY, ZO ZARIADENIA ÚSTAVNEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI, Z VÝKONU DETENCIE

Máte právo sa rozhodnúť, či chcete byť informovaný/á o prepustení alebo úteku páchatela z niektorého zo zariadení. Informácia o týchto skutočnostiach slúži najmä na Vašu ochranu pre prípad, že by Vás páchatel chcel vyhľadať (napr.

je ním Váš blízky alebo rodinný príslušník). Toto rozhodnutie môžete kedykoľvek zmeniť a polícia, prokurátor aj súd na neho budú prihliadať.

Ak by Vám však hrozilo nebezpečenstvo alebo bol ohrozený Váš život či zdravie, tak Vás bude polícia/prokurátor/súd informovať o prepustení alebo úteku aj v prípade, ak by ste si to neželali.

• PRÁVO NA ODBORNÚ POMOC

Aj po skončení trestného konania máte právo na odbornú pomoc. Ak naďalej potrebujete najmä psychologickú pomoc alebo pomoc s uplatnením Vašich práv ako obeť, máte právo na jej poskytnutie.

Môže ma páchatel' kontaktovať po skončení trestného konania?

Môže sa stať, že Vás páchatel' počas alebo aj po skončení trestného konania vyhľadá alebo sa pokúsi kontaktovať. Úlohou polície, prokuratúry aj súdu je zabrániť tomu, aby Vás páchatel' opätovne ohrozoval a sú povinní vykonať všetko preto, aby tomu predchádzali.

Kontaktujete políciu, keď Vás páchatel' vyhľadá a tento kontakt Vám je nepríjemný. Ak sa Vám páchatel' bude vyhrožovať alebo Vás ohrozovať, tak sa dopúšťa trestného činu a môže byť o to prísnejšie opätovne odsúdený.

Je možné nejakým spôsobom zabrániť tomu, aby ma páchatel' kontaktoval?

V prípade, ak s páchatelom bývate v spoločnej domácnosti, tak ihneď po privolaní polície a/alebo podaní trestného oznámenia, ho môže polícia vykázat' na 14 dní. Páchatel' má potom zakázané, aby do spoločného bytu alebo domu vstupoval. Následne Vás polícia poučí o možnosti podať návrh na súd na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým môže byť zakázaný prístup do spoločnej domácnosti aj na dlhšiu dobu.

Návrh na vydanie neodkladného opatrenia je možné podať aj voči páchatelovi, ktorý nebýva s Vami v jednej domácnosti. Súdu mu môže zakázať približovať sa k Vášmu bydlisku, pracovisku či miestam, kde sa zdržiavate, alebo Vás kontaktovať akýmkoľvek spôsobom.

INFO

Dôležité kontakty

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Integrovaný záchranný systém	112
Polícia	158

Linka detskej istoty	116 111
Linka pre hľadané deti	116 000
Linka detskej dôvery	055/234 72 72
Linka UPSVAR pre nahlásenie zanedbávania	0800 191 222
Národná linka pre ženy	0800 212 212
Linka prokuratúry pre ohlásenie domáceho násillia	0800 300 700
Linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi	0800 800 818

<https://www.justice.gov.sk/>

<https://detstvobeznasilie.gov.sk/>

<https://www.zastavmenasilie.gov.sk/>

<https://prevenciakriminality.sk/p/pomoc-obetiam>

MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

